

OVERBOEKT

ZOMERDAG IN DE HERFST

VEERLE VANDEN BOSCH

'Partie de campagne': subtiel, verstild, ontroerend. © Jan Vanriet

Regen. Dat is het eerste wat je ziet in *Une partie de campagne*, een onvoltooide verfilming die de Franse cineast Jean Renoir in 1936 maakte van een verhaal van Guy de Maupassant. Druppels dik als muntstukken vallen in de Seine even buiten Parijs, de camera zweeft boven het water. Het is alsof je in een roeiboot zit die door het water glijdt.

Druppels dik als muntstukken vielen er ook in de Antwerpse Kloosterstraat, toen ik afgelopen zaterdag op weg was naar Galerie De Zwarte Panter. Nog tot 28 oktober kun je daar de aquarellen bekijken die kunstenaar Jan Vanriet maakte, geïnspireerd door Renoirs film (gebundeld in het boek *Partie de campagne*, Ludion).

Une partie de campagne vertelt het verhaal van een zondags uitje. Een Parijse ijzerhandelaar trakteert zijn familie – vrouw, schoonmoeder, dochter en schoonzoon in spe – op een uitstapje naar het platteland. Het is een zonovergoten zomerdag en het gezelschap strijkt neer bij een herberg. En omdat het nu eenmaal stadslui zijn, willen ze picknicken in het gras. De jonge Henriette ziet er verrukkelijk uit: ze is 'een van die vrouwen', die je, als je ze op straat tegenkomt, plotseling vervullen van begeerte en die tot aan de nacht een vage onrust en een zinnelijke verheffing bij je teweegbrengen', schrijft Maupassant. Bij Jean Renoir verliest ze zich gelukkig in het schommelen.

Een idylle die niet compleet kan zijn zonder amoureuze perikelen. Die dienen zich aan in de gedaante van twee welgeschapen roeiers die de dames een boottochtje aanbieden. Er volgt een kortstondige ro-

mance, die de kop wordt ingedrukt door een opstekend onweer en banaal burgerfatsoen: 'L'histoire d'un amour déçu, suivi d'une vie ratée', zo omschreef Renoir zijn film. De perfecte zomerdag wordt een dag van gemiste kansen en uitzicht op een teleurstellende toekomst.

Jean Renoir bracht met deze film ook een ode aan de van zonlicht doortrokken doeken van zijn vader, Auguste Renoir. Hij wilde de Franse plattelandszomer filmen, alleen wilde de zomer niet echt mee in 1936: de film is gedraaid tussen plensbuien in. Al die echo's komen terug in de aquarellen van Vanriet. Telkens weer herhaalt hij sleutelscènes uit de film: de schommelende vrouwen, de boottocht, de wolken, de wind, de regen, de blikken en houdingen van de hoofdpersonages. Sommige aquarellen baden in zomerkleuren, andere hebben een gedempter palet, alsof hij en sourdine spreekt. Ze drukken de broosheid uit van jonge levens, van verwachtingen die in één oogopslag voorgoed teniet kunnen gaan. Sommige beelden hebben niets met de film te maken, maar komen uit Vanriets eigen universum. In een interview met Radio Klara vertelde de kunstenaar dat hij deze aquarellen maakte na de dood van zijn moeder en een vriendin. Als je dat weet, krijgt het telkens terugkerende beeld van de schommelende vrouwen een nog diepere lading: het is kinderlijke zorgeloosheid, verleidelijkheid en rouw ineen. Of hoe verrijkend het kan zijn als kunstenaars zich door elkaar laten inspireren. Het regende nog steeds toen ik op de terugweg weer door de Kloosterstraat liep. Maar mijn natte voeten deerden me niet meer.

PIEDESTAL

Een jongetje van 81

Acht jaar moest literair Amerika wachten op de nieuwe roman van bestsellerauteur Tom Wolfe. Op zijn 81ste is hij terug. In zijn oude stijl. Wolfes wereld is nog steeds een strijdtoneel voor seks en dollars. Zeker in het zonovergoten Miami.

JEROEN OVERSTIJNS

Miami? Ik ken die stad alleen van de tv-serie *Miami vice*. Waar-in ik leerde dat je gewoon politie-man moest worden om in een Ferrari 365 GTS te kunnen rijden. In een witte broek. En paraderen al die rijke gepensioneerde Amerikanen daar niet over de dijk in van die lelijke hemden?

Dat beeld klopt maar half, leer ik nu van literaire opa Tom Wolfe. Miami is inderdaad puissant rijk maar ook heel erg arm (wie statistiek lust: 25 procent leeft in armoede). Er lopen nog wel een paar blanken rond (wie nog meer statistiek lust: 22 procent), maar de meerderheid bestaat uit hispanics en zwarten, in de sociale pikorde respectievelijk *midrange* en outcasts. En als ik Wolfe mag geloven, dan buitelt die multiraciale bende voortdurend over elkaar, gedreven door seksverslavingen, bloedwraak, hebzucht, statusangst en borstvergrotingen. 'In Miami', zegt een van de personages, 'haat iedereen iedereen.' Een beetje zoals in elke Vlaamse ver-

kaveling dus, alleen wat meer zichtbaar.

Nu verbaast het niet dat Tom Wolfe Miami op die conflictrijke manier portretteert. Zijn vorige romans waren ook zo opgebouwd. Men neme een modernopolis, men vergrote de verschillen uit en men verhitte enkele archetypische personages (gewiekste zakenman, langbenige stoot, slechtgeklede journalist en zijn machtsgeile hoofdredacteur) tot ze door hun ambities tegen die verschillen opknallen. Ten slotte toon je hoe dat zootje – een mix van echt slecht en eigenlijk gewoon wat hulpeloos – zichzelf in de vernieling draait.

Wolfe deed het eerder weergaloos met New York (*The bonfire of the vanities*) en toch bijna even straf met Atlanta (*A man in full*). Hij schrijft bij gratie van het echte leven, dat hij binnentrekt in zijn boeken met de modderspatten er nog aan, en vervolgens uitvergroot tot het dus geen echt leven meer is. Stilistisch doet hij hetzelfde: met gespierde taal rekt

ACHTERKLAP

Peter Buwalda wint debuutprijs

De roman *Bonita Avenue* van Peter Buwalda werd bekroond met de Anton Wachterprijs, een tweemaaljaarlijkse onderscheiding voor het beste literaire debuut. 'We vonden het verbazingwekkend dat dit een debuut is', zegt de jury, die Buwalda prijst om 'de rijke inhoud en de volwassen stijl van deze bijzondere roman'. Buwalda is in goed gezelschap: eerder ging de prijs naar intussen gevestigde namen als A.F.Th. van der Heijden, Arnon Grunberg en Ilja Leonard Pfeijffer. De Anton Wachterprijs is genoemd naar een perso-

nage van Simon Vestdijk, en wordt op 10 november uitgereikt in Harlingen, Vestdijks geboortestad.

Frankrijk kritisch voor 'Vijftig tinten grijs'

'Porno de ménagère': de huisvrouwenporno van E.L. James is nu ook in Frankrijk gelanceerd. Maar in het land van markies de Sade en Anaïs Nin maakt de wereldwijde bestseller weinig indruk. Saai, cliché en zonder literaire waarde, zo beoordelen de critici het eerste deel van de trilogie, *Cinquante nuances de Grey*. Volgens het tijdschrift *Les In-*